

Motion till riksdagen 2019/20:3397

av **Kerstin Lundgren m.fl. (C)**

med anledning av skr. 2019/20:17 Sveriges feministiska utrikespolitik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens feministiska utrikespolitik ska definieras ur ett liberalt perspektiv med utgångspunkt i individens rätt till frihet från förtryck och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har presenterat sin första skrivelse till riksdagen om den feministiska utrikespolitiken. Sverige är det första landet i världen som har en uttalad ambition att bedriva en feministisk utrikespolitik, en politik som har som målsättning att stärka alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter, representation och resurser i världen. Regeringens skrivelse har som ambition att täcka hela utrikespolitiken. Det låter bra, men innehållsmässigt blir det snart tydligt att väldigt lite i utrikespolitiken är nytt och att än mindre specifikt kan tillskrivas den feministiska utrikespolitiken. Vad regeringen försöker få feministisk utrikespolitik till är inget annat än klassisk svensk jämställdhetspolitik och värnandet av den liberala demokratis värden. Det är rätt intressant, för att inte säga anmärkningsvärt, att se hur regeringen på område efter område tillskriver den feministiska utrikespolitiken resultat som de menar ligger *utöver* vad en utrikespolitik som värnar demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer skulle ha gjort. Egentligen är det värnandet av de fri- och rättigheter som den liberala demokratin ger, där jämställdhet ingår som en viktig aspekt, som regeringen driver och tydliggör men väljer att kalla feministisk utrikespolitik. I sak lite nytt även om begreppet är nytt.

När allt regeringen gör på utrikesområdet omdefinieras till en feministisk utrikespolitik urholkas begreppets potentiella mervärde. Mervärdet reduceras nu till en slogan där begreppet i sig är det som väcker uppmärksamhet. Vi har förvisso ingenting emot att regeringen försökt få uppmärksamhet för något som förtjänar uppmärksamhet,

men tycker det är synd att ett av få mervärden blir begreppet i sig och inte innehållet. Paketeringen har blivit överordnad det nya politiska innehållet även om det ska sägas att några av de aktiviteter som regeringen har arbetat med är bra och nya. Här vill vi särskilt lyfta fram det kvinnliga medlingsnätverket.

För att kunna utvärdera effekten av politikens helhet skulle det ha krävts tydliga mål mot vilka resultaten för den feministiska utrikespolitiken kunde mätas. Det hade varit värdefullt om regeringen definierat sin feministiska utrikespolitik. Det finns som bekant flera definitioner av feminism. För Centerpartiet gäller en liberal feminism. Tyvärr tycker vi oss läsa ut att regeringen i mångt och mycket utgår från att kvinnor är ett samlat kollektiv där lite utrymme lämnas åt att kvinnor är individer med egna bevekelsegrunder, egna drömmar och rättigheter, att kvinnor är olika även om man kämpar emot samma könsmaktsordning och således kan bli offer för förtryck och diskriminering.

Som centerpartister vill vi att den feministiska utrikespolitiken har ett liberalt angreppssätt där friheten från förtryck utgör utgångspunkten. Kvinnor är individer, och med individens rättigheter som utgångspunkt hade en liberal feministisk utrikespolitik med självklarhet tagit sig an rätten till utbildning för flickor och pojkar, rätten till sin kropp och sin hälsa inklusive SRHR, rätten till ägande och självbestämmande, och inte minst rätten till inflytande och makt i samhället. Med ett tydligare liberalt perspektiv, med en liberal feministisk utrikespolitik med individens rättigheter som utgångspunkt hade regeringen inte hamnat i det nästintill systematiska osynliggörandet av minoriteter, av hbtqi-personer och av pojkar, som regeringens feministiska utrikespolitik riskerar att bidra till. Pojkar exempelvis är i många länder ytterst utsatta och har samma rätt till exempelvis skolgång, hälsovård, egenmakt, möjlighet till deltagande i arbetslivet och inflytande i samhällslivet som flickor har. Enligt vårt sätt att se det så har regeringen också en tendens att beskriva kvinnor och flickor som offer och inte som aktörer i sin egen kapacitet. Det är så långt från en feministisk politik man kan komma. Kvinnor är individer med egen vilja, inte krockkuddar i en manlig värld.

När vi läser regeringens skrivelse blir det också tydligt att regeringens feministiska utrikespolitik i flera avseenden baserar sig på tidigare regeringars utrikespolitik, inklusive alliansregeringens. För även om den tidigare alliansregeringen inte kallade sig feministisk så fanns kvinnors rättigheter tydligt med också i dess utrikespolitiska prioriteringar. Få skillnader går att finna i de olika prioriteringar regeringarna har haft inom ramen för sina handlingsplaner för jämställdhet. I utrikesdeklarationerna har båda regeringarna fokuserat på kvinnors deltagande i fredsprocesser, där alliansregeringen framför allt betonade vikten av säkerhetsrådets resolutioner 1325 och 1820, något som den rödgröna regeringen har betonat i lika hög utsträckning. Kvinnors deltagande och inflytande i fredsprocesser, fredsinsatser och konfliktförebyggande insatser har varit grundläggande mål för båda regeringarna. Sammantaget så liknar den rödgröna regeringens mål samt dess tre fokusområden för en feministisk utrikespolitik alliansregeringens utrikespolitiska mål och fokus i dess policy samt utrikesdeklarationer. Båda regeringarna har velat

- inkludera och öka fler kvinnor i fredsprocesser
- motverka våldet mot kvinnor i och med konflikt/postkonflikt
- verka för kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter
- verka för kvinnors mänskliga rättigheter samt kvinnors möjligheter och rättigheter i fråga om politiken och ekonomiskt aktörskap.

Regeringens feministiska utrikespolitik är med andra ord inget revolutionerande, utan en ompaketering, även om det är glädjande att den nuvarande regeringen har fortsatt det viktiga arbete som alliansregeringen och tidigare regeringar också drivit.

I skrivelsen beskrivs Sveriges mångåriga arbete för jämställdhet. Det är sant och viktigt. I Sverige har så här långt bred konsensus utvecklats om att jämställdhet mellan könen är någonting bra och att Sverige i dag inte är helt jämställt. Regeringen har mycket positivt att utgå ifrån, eftersom många partier varit med och drivit fram utvecklingen inom jämställdhetsområdet. Vi vill här i sammanhanget lyfta fram Centerpartiets viktiga roll i att driva jämställdhetsarbetet i Sverige framåt. Redan 1958 låg Centerpartisten Märta Leijon bakom förslaget och beslutet att kvinnor skulle få prästvigas, och det var Centerpartiets Karin Andersson som i sin roll som jämställdhetsminister under Fälldinregeringen 1979 låg bakom Sveriges första jämställdhetslag som kom 1980. Hon var för övrigt Sveriges första jämställdhetsminister. Från Centerpartiet kommer också Sveriges första kvinnliga utrikesminister, Karin Söder, som tillika blev Sveriges första kvinnliga partiledare för ett riksdagsparti. I dag har Centerpartiet, som enda parti i Sveriges riksdag, haft tre kvinnor som partiledare. Vi fortsätter att driva jämställdheten framåt. Det är resultat, inte stora ord som betyder något i slutändan.

Vi noterar vidare att regeringen inte tydligt tar upp de målkonflikter som man ställts inför när exempelvis handelsintressen kan ha vägt tyngre än att stå upp för den feministiska utrikespolitiken, kanske främst kopplat till handel och inte minst vapenexport till länder i framför allt Mellanöstern. Att exportkontrollagstiftningen har skärpts och ställer tydligare krav på ett lands demokratiska status och mänskliga rättigheter är bra, men det är inte ett resultat av den feministiska utrikespolitiken utan ett resultat av mångåriga parlamentariska förhandlingar och ett brett civilsamhällesengagemang. Genomgående tillskriver regeringen resultat till den feministiska utrikespolitiken utan att synligt härleda på vilket sätt just resultatet är ett resultat av den feministiska utrikespolitiken. Det är att göra feminismen en björntjänst och faktiskt att osynliggöra andra aktörers engagemang, inte minst andra partiers, men också civilsamhällesorganisationer som i årtionden arbetat för kvinnors rättigheter.

I skrivelsen framkommer, som i skrivelsen om Sveriges tid i FN:s säkerhetsråd, att regeringen vid upprepade tillfällen lyft kvinnors situation på olika internationella mötesforum, och att man räknar antalet tillfällen man gjort det som ett sätt att visa på exakt hur framgångsrikt och aktivt man arbetar med frågan. Det är förvisso ett enkelt sätt att åskådliggöra en fråga men det säger lite om vilka hållbara resultat ansträngningen lett till. Kan det, som regeringen indikerar, räknas som en framgång att nämna ett begrepp ett stort antal gånger om det samtidigt inte ger en långvarig effekt, eller att det ingår i en tydlig strategi som på förhand definierat om målet är omnämmanden eller andra åtgärder som ska anses vara en framgång? Det är inte tydligt hur riksdagen ska kunna följa upp om och hur regeringens feministiska utrikespolitik lett till hållbara resultat när som vi konstaterat ovan dels definitionen saknas, dels mätvärden saknas. Intrycket blir att det är viktigare att kunna säga "feministisk utrikespolitik" snarare än att visa de avvägningar som gjorts för att nå mål och kunna värdera att det var rätt och har fått varaktiga resultat. Det förhållningssättet ligger nära plakatpolitik.

Magnus Ek (C)

Linda Ylivainio (C)